HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

שנתן לה אחרון גט. מכלל דלא בעיא גט. תפילה: מדרבנן דמי בעיא גט הא קי"ל (לקמן דף לד.) דתפיר' ריח הגט פוסל לכתובה: **סיפא.** לגבי קידושין ודלמי דלקמיה דלא בעיא גט ודקשיא לך שמע ינמרו גירש זה וקידש זה כו' לא מתי למימר הכי הלא מדפקיק דלא גט קידושי טעות הוו כגון על מנת שאני כהן ונמלא ישראל: **קנסוה רבנן.** ולא תלינן לקולא: **תנאי כתובה.** מזונייכי וכסותייכי ופירות שאכל נמי לא משלם ע"ג דתין לה כתובה משום דרבנן קנסוה. ומשום דשכחן בתלמה (ג) דיש לה פירות שאכל הוא דתילטיך למימר הכא תין לה: **אין תורמין מן הטמא כו'.** משום הפסד כהן: **בשוגג תרומתו תרומה.** כדרבי תלעאי לקמן (ו): **הפיל גריות.** דתרומה: **אם השיריס.** את הטהור שזה היה עושה תומו שיריס: **אבל תרומה הוי.** וקדשה ויחזור ויתרום מן הטהור: **למאי נפקא.** ולא הדר מפריס מן הטהור. ולקמן (ו) פריך כיון דמלתורייתא תרומה היא מדקתני בשוגג תרומתו תרומה היכי מפקעינן לה מקדושתה משום דלמא נפקא: **ומלאתה מרה.** שוגג הוא מדקתני נמלאת מכלל דמעיקרא לא הוה ידע: **נתרי מאני ניים.** כלומר אתם כיון דמתרי מאני כי אמרת ליה הדר תרום מאיד ניים לך וליכא למגזר דלמא נפא אבל מעמא על הטהור דתרוייהו אחד מנך רבו בעניך נקוב כי אמרת ליה תן זו וחזור והפרש אחרת אינו שומע לך ונותן את הטמאה לכהן ומוטב תחזור זו לטיבלה ויתן טהורה לכהן: **אבל תרומה הוי.** והכהן מדליקה מיד: **אמרי** קידושי טעות. פי' בקונטרס כגון ע"מ שאני כהן ונמלא לוי ולא אתי כמו שהוא אומת והשתא פריך שפיר ריש"י נמי נשואי טעות ות"ת ולימא טעמא דסיפא משום קדושי טעות דכהן ונמלא לוי ולא יוכל להקשות מריש דתין תנאי בנישואין ותר"י דקידושי טעות לא שכיחי דלא תייתין לשמע יתלו בקידושי טעות ורבי עקיבא לחודיה הוא דמייתי להכי לקמן בפרקין (דף לד.): **גבי רבי עקיבא מוסיף לך אשה על אחות ואשה אשה אבל רבנן לא מייתי:**

מאי טעמא תקינו לה רבנן כתובה כו'. תעלא דקי"ל כתובה דאוריי'תא שכותבין בכתובות כסף זוזי מתתן לאיכי מדאוריי'תא הכא אמר ר"י דה"פ מ"ט תקינו לה רבנן לאלמנה כתובה שהיא לרבנן לד"ה משום שלא תהא קלה בעיניו להוציאה כי נמי מפי' בתורה קנסוה בכתובה כדי שתהא קלה בעיניו להוציאה (ו) וכענין זה משכחן לקמן (דף 5.): **גבי** הפרת נדרים לאיש מפריס לגרסי מ"ט אמור רבנן בנעל מיפר ת"ש מיפר מן התורה מי"מ אין מיפר מן התורה כי היא דף ד' אחין (לעיל כט.): ושם) **גבי** שומרת יבם לאחר כדלקמן פגמה כל הנודרת על דעת בעלה נודרת משום שלא תתגנה וכיון דליכא טעמא לתתגנה אם כן אפילו בדאורי'תא כמו הכא אמרו חכמים שלא יפר כדי שתתגנה:

אין תורמין מן הטמא על הטהור. ריב"ן פירש משום דכתיב (דברים יח) תתן לו ולא לאורו ומי אפשר לומר כן דבפרק כל שעה (פסחים נג. ושם) פריך עלה ואם תרם בשוגג תרומתו תרומה והכא היינו טעם דלכתחלה אין תרומה תרומתו תרומה ומאי לימא לו ולא לאורו ומאי הטם שהיתה לו שעת הכושר ותתן לו ולא לאורו בשלא היתה לו שעת הכושר גזרו לכתחלה לא יתרום מטו היכא דלא היתה לו שעת הכושר ועוד מר"י משום מכל חלבו לריך לתרום מן היפה ומן הטמא על הטהור הוי מן הרעה על היפה ופ"ג דמן הרעה על היפה מפיל במזיד תרומתו תרומה ואין לריך לחזור ולתרום כדתנן במסכת תרומות (פ"ב מ"ו) מן הרעה על היפה תרומתו תרומה ולא קתני ויחזור ויתרום בטמא החמירו טפי משום דלא חזי לאכילה כלל אבל רעה חזיא קלת והיינו טעמא דקיסות וגמלאת מרה דלריך לחזור ולתרום משום דלא חזיא לאכול כמו שאר רעה דתמוכא בירושלמי דקרי לה ספק מוכלין: **קישות ונמצאת מרה.** בשוגג מיירי דתמוכא בשמעתין ות"ת דבתורם יין על יין ונמלא חומץ אין תרומתו תרומה לפי שלא נתכוין לעשות חומץ תרומה דכתנן במסכת תרומות בפ' התורם קיסות התורם חבית של יין ונמלאת של חומץ אם ידוע שהיתה של חומץ עד שלא תרמה תרומה אינה תרומה וגבי קיסות נמי אמאי הוי תרומה כיון שאין חפץ לעשות תרומה גרועה כל כך ואין לומר דהתם כרבי דאמר יין וחומץ שני מינין בהמוכר את הספינה (ב"ב דף פד: ושם) דל"ל לפילו במתכוין לתרום מן החומץ על היין או מן היין על החומץ לא מהני תרומה כדתנן במסכת תרומות (פ"ב מ"ד) אין תורמין ממין על שאין מינו ואם תרם אין תרומתו תרומה ואפילו מן היפה על הרעה כדקתני התם ותר"י דיין וחומץ מע"פ שהם מין אחד מכל מקום שני שמות הן זה יין וזה חומץ ולכך הוי טעות טפי ולא הוי תרומה דאפי' קיסות וגמלאת מרה לא הוי טעות כל כך דלקיסות נתכוין והכי היא קיסות א) וכן מן הטמא על הטהור בשוגג תרומתו תרומה דתרם אותו אם נתכוין לו מיהו בתוספתא משמע דהכיא חומץ על יין ללא הוי תרומה כרבי מתיא דמסיים הם בהדיא דברי רבי שרבי לומר יין וחומץ שני מינין וחכמים אומרים אין אחד ואפשר לרבנן דאמרי אין לתרום מן יין וגמלא חומץ הוי תרומה ויחזור ויתרום כמו בתורם קיסות וגמלאת מרה ואפי' לרבי אם נתכוין תורם מן החומץ על היין הוי תרומה דמדאוריי'תא הוי מין אחד וכן משמע בהדיא בירושלמי פ"ב דתרומות דפליג רבי אחי' דרבי יוסי שמעתל בר' יוסי שאמר משום תניו תורמין מיין על חומץ ורבי לומר לאין תורמין ואקשר' ר' יהושע בן לוי מתפברא יודע רבי לדברי תורה ומתי טעמא דרבי שאם אתה חומר שמותר לתרום מיין על חומץ אף הוא סבר שמותר לתרום מחומץ על יין ת"ש דלא גזר בעלמא מן היפה על הרעה אטו לאמר אתי לתרום מן הרעה על היפה גבי חומץ ליכא למיגזר טפי משום דליכא ליתא בחלא טפי מבחמרא דלאמר בהמוכר את הספינה (ג"ז שם) ושני מיינין דקאמר רבי היינו שנשתנו מכמי מינין ולא הוי תרומה היכא דטעה שהיה מתכוין ליין וגמלא חומץ:

מזיד עבד אסורא. ולכך שויה רבנן כאילו לא תרם כלל והדר הוה גריוה לטיבלה דמי תמרת תרומה הוה אתי למיפשט דהא שוי נפשיה כאלו עבד אסורא שוגג לא עבד איסורא מדעת הלכך לא חשיד למלמי פשט כן פי' ריב"ן אבל אין לפרש דשוגג לא עבד איסורא לא קנסוה אבל מזיד קנסו לאין זה קנס להדר לטיבלה דטפי דמי קנס הא לאמר לתחזור ויתרום שאני תרומות: **איבעי** ליה למיטעמיה. כלומר יפריש אבל מה שהוא מניח ופיה כדי שיטעום ותו לא: **לרב נתן בר' אושעיא.** לאמר לא עשה ולא כלום לתקן את השיריס אבל תרומה הוי ומיתקן הוה גריוה מאי שנא מהא דתנן מן הנקוב על שאינו נקוב כו' דהוה גריוה גופיה לא מיתקן משום דמדאוריי'תא לא הוי תרומה הכי נמי מן הטמא על הטהור כיון דמדאוריי'תא לא הוי מתוקן כדקאקשי לעיל ממאי משום דלמא ממאי משום דמדאוריי'תא אבל לרב חסדא דמשני ליה טבל ניחא ואתי דשוגג תרומתו תרומה היינו משום דלא קפיד קרא אלא אמזיד דכתיב ולא תעשו עליו חטא (במדבר יח) דמשמע מזיד דליכא

מסורת הש"ס

ע) [כתובות יג.], ב) [סה נד:], ג) פסחים נג. מנחות כה: תרומות פ"ב מ"ב, ד) תרומות פ"ג מ"ב קדושין מו:, ה) דמאי פ"ה מ"ו [ע"ב], ו) [סה], ז) [ועי"ש תוס' כתובות י. ד"ה ממאי],

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מנחי כתובה וכו' בתלמה לב"ג דיש לה פירות וכ"ש עיין ר"פ יש מותרות:

מוסף רש"י

אין תורמין מן הטמא על הטהור. לכתחילה שמפקיד את הכהן (פסחים לג.). **ואם תרם בשוגג.** שלא ידע שטעל זה טמא (שם). תרומתו תרומה. לתמריון בכמה דוכתי ולא תשמח עליו מטא בהיימכם את מלבו, אם אינו קדום נשיטות מטא למה, מכלן לתורם מן הרעה על היפה שתרומתו תרומה (מנחות כה:). **במזיד לא עשה ולא כלום.** אין תרומתו תרומה, דרבנן קנסוהו משום דהזיד (שם). משאין נקוב על נקוב תרומה ויחזור ויתרום. מן הנקוב שלא נפטל בדלמטה (קדושין מז:).

תוספות ישנים

רישא דבעבע אינו קנסוה רבנן. ות"ת ושם תמריון לקמן (לד:) תמרו לו מתה אשתו ובעל תחומה ואח"כ בעת אשתו הראשונה הרי עבד לחזור לו ואינו לריכה להחזיר לו ואינו לריכה לאינו ת"ל דהכא מיירי בעבד שנשתייר לרשות ולא שייך לומר דבעל לא יחמרו שמא יחמרו גזרה ושמא יחמרו גזרה זה משום הכי אינו לריכה למיפר ומ"ש מי שיש לו מנה בעבד תחומה דמשיירא ואפי' נתגרשה ומשום הכי אינו לריכה לומר דבעל ל